

Göçmen İşçinin Hukuki Statüsüne İlişkin Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun

(Resmi Gazete ile yayımı : 6.1.1980 Sayı : 16861)

No.
2257

Kabul Tarihi
25 . 12 . 1979

MADDE 1. — Göçmen İşçinin Hukuki Statüsüne İlişkin Avrupa Sözleşmesinin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

GÖÇMEN İŞÇİLERİN HUKUKİ STATÜSÜ HAKKINDA AVRUPA SÖZLEŞMESİ

Bu belgeye imza koymuş olan Avrupa Konseyi üyesi devletler,

Avrupa Konseyi'nin amacının, üyeleri arasında daha geniş bir birlik oluşturmak, bunu yaparken de ortak hedefleri olan ülkü ve ilkelerin korunmasını sağlamak, insan haklarına ve temel özgürlüklere saygı duyarak ekonomik ve toplumsal gelişmelerini sağlamak gereğini gözönünde tutarak,

Avrupa Konseyi üyesi ülkelerin vatandaşları olan göçmen işçilerin hukuki statülerinin, tüm yaşama ve çalışma koşulları açısından, işçi alan ülkelerin vatandaşlarının tabi tutuldukları statü düzeyinden daha düşük düzeyde olmayacak biçimde düzenlenmesinin sağlanması gereğini dikkate alarak,

Göçmen işçilerin ve aileleri bireylerinin sosyal ilerlemesini kolaylaştırmayı çözümlmek için,

Üye ülkelerin birbirlerinin uyruklarına, Avrupa Konseyi Statüsü aracılığıyla üye ülkeler arasında sağlanan sıkı işbirliği ilkeleri ışığında verilen haklar ve öncelikleri onaylayarak aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır,

BÖLÜM - I

Madde : 1

Tanım

1. Bu sözleşmede kullanılan «Göçmen İşçi» terimi, Âkit taraflardan biri tarafından, ülkesinde, ücretli bir iş görmek üzere yerleşmesine izin verilmiş olan diğer bir Âkit ülkenin yurttaşlarını anlatır.
2. Bu sözleşme aşağıdaki kişileri kapsamına almaz :
  - a) Sınır işçileri,
  - b) Sanatçılar, kısa süreler için tutulmuş diğer gösteri elemanları ve sporcular ile serbest meslek sahipleri,
  - c) Deniz adamları,
  - d) Staj yapanlar,

e) Mevsimlik işçiler, (Mevsimlik işçiler, bir Âkit taraf ülkesinde mevsim özellikleri dolayısıyla istihdam edilmiş belli bir süre veya belli bir iş için yapılmış sözleşme esaslarına göre iş verilmiş diğer bir Âkit taraf vatandaşlarıdır.)

f) Bir Âkit tarafın kendi ülkesi dışında üstlendiği ve tescül ettirdiği merkezden yürüttüğü belli bir iş için istihdam ettiği diğer Âkit taraflar vatandaşları olan işçiler.

BÖLÜM - II

Madde : 2

İşe Alma Biçimleri

1, İşe alınmak için göçmen işçi istekleri isim vererek veya isimsiz olarak yapılabilir. İsimsiz istekler varsa, gönderen ülkede resmi işçi bulma makamlarına, olanak bulunuyorsa alan ülkedeki resmi makamlar aracılığıyla yapılacaktır.

2, İşe alınmada, bu işlemler resmi makamlarca yürütülüyorsa idari giderler, tanıma ve yerleştirme harcamaları göçmen işçi adayına yüklenmeyecektir.

Madde : 3

Sağlık Muayenesi ve Meslek Testi

1. Göçmen işçi adayları işe alınma için sağlık muayenesi ve meslek testinden geçirilebilir.

2. Sağlık muayenesi ve meslek testi, göçmen işçi adayının beden ve zihin yönünden işe elverişli olup olmadığını, önerilen işe teknik açıdan yetenekli bulunup bulunmadığını saptamak ve sağlık durumunun kamu sağlığına zarar vermeyeceğinden emin olmak amacıyla yapılır.

3. Sağlık muayenesi ve meslek testine ilişkin harcamaların geri ödenmesi düzenlemeleri, olanak bulunduğu takdirde ikili anlaşmalar kapsamına alınmakla, bu tür harcamaların göçmen işçi adayına yüklenmemesi sağlanmalıdır.

4. İşverenin istemesi halinde dışında, kişisel bir iş önerisi almış göçmen işçi, sahtecilik durumu ortaya çıkmadıkça, meslek testine tabi tutulmayacaktır.

Madde : 4

Çıkış Hakkı - Giriş Hakkı - İdari Formaliteler

1. Her Âkit taraf, göçmen işçiler için aşağıdaki hakları sağlamaya güvence verecektir :

a) Uyuşu olduğu Âkit taraf ülkesinden çıkış hakkı.

b) Çalışmasına izin verildikten ve gerekli belgelerini aldıktan sonra, ücretli iş aldığı Âkit taraf ülkesine giriş hakkı.

2. Bu haklar, mevzuat gereğince yapılmış, ulusal güvenlik kamu düzeni, kamu sağlığı ve ahlaki açısından gerekli kısıtlamalara bağlı tutulabilir.

3. Göçmen işçi ve göç için gerekli belgeler, olabildiği ölçüde ücretten bağımsız olacak, ya da idari giderler toplamını aşmayan bir miktar ödemeye verilecektir.

Madde : 5

İş Sözleşmesine İlişkin Yöntem ve Formaliteler

İşe alınması kabul edilen her göçmen işçiye, gideceği ülkeye hareketinden önce, iş sözleşmesi veya kesin iş önerisini içeren bir belge verilecektir. Bunlar, gönderen ve kabul eden ülkelerde geçerli dil veya dillerde yazılmış olmalıdır.

İşe alınma işlemi resmi bir makamca veya resmen tanınmış bir istihdam kurumunca yapılıyorsa, belgenin hem gönderen hem de kabul eden ülkelerin en az bir resmi dilinde yazılmış olması zorunludur.

Madde : 6

Bilgi Verme

1. Âkit Taraflar göçmen işçi adayları için şu bilgileri sağlayacak ve birbirlerine vereceklerdir.

Konutlar, aile birleşimlerinin ne zamanlar, hangi koşullarda yapılabileceği, işin yapısı, ilk iş sözleşmesinin süresinin bitiminde yeni sözleşme olanakları, çalışma ve yaşama koşulları(Hayat pahalılığı dahil), tazminatlar, sosyal güvenlik, barınma, beslenme, tasarrufların gönderilmesi, yolculuk ve ücretlerden yapılan sosyal bakım, sosyal güvenlik, vergiler ve diğer kesintiler için işçilerin katkıları, ayrıca, kabul eden ülkedeki kültürel ve dini koşullar hakkında da bilgi sağlanabilir.

2. İşçi alımı, kabul eden devletin resmi kanalıyla yapılıyorsa yukarıda sözü edilen bilgiler, işçinin ülkesinden hareketinden önce, onun anladığı bir dilde kendisine verilmeli ve gerçekler olduğu gibi anlatılarak bir karara varmasına olanak hazırlanmalıdır. Bu bilgilerin işçinin anlayacağı dile çevirisi yapılması gerekiyorsa, genel kural olarak, buru gönderen ülke yapacaktır.

3. Her Âkit Taraf, göçmen alma ve gönderme işleminde yanıltıcı propagandayı önlemek için gerekli tedbirleri almaya üstlenir.

Madde : 7

Yolculuk

1. Her Âkit Taraf, toplu resmi işçi almalarında, kabul eden ülkeye yapılan yolculuk giderlerinin göçmen işçiye verilmemesini sağlamaya üstlenir. Ödemelerin nasıl yapılacağı ikili anlaşmalarla öngörülecektir. Anlaşmalardaki önlemler, aileler ve bireysel gidişleri de kapsayacak genişlikte tutulabilir.

2. Göçmen işçiler ve aileleri, işçi alan bir ülkeye giderken veya dönüşte, yolda Âkit taraflardan bir başka ülkenin topraklarından transit geçmek durumunda iseler, toprağından geçilen devlet makamları yolculuğun kolaylaştırılması ve idari gecikme ve güçlüklerin önlenmesi için gerekli önlemleri alacaklardır.

3. Âkit Taraflar, işçi alan ülkeye girişte, gönderen ülkeye kesin dönüşte ve transit'te, aşağıdaki hususlarda ithalât vergi ve resimlerinden bağışıklık sağlayacaklardır.

a) Göçmen işçilerin ve bakmakla yükümlü oldukları aile bireylerinin kişisel eşyaları ve taşınabilir malları.

b) Mesleğinin icrası için gerekli, makûl miktarda, el aletleri ve taşınabilir cihazlar.

Sozu geçen bağışıklıklar, ilgili devletin yasa ve tüzük hükümleri uyarınca tanınacaktır.

BÖLÜM : III

Madde : 8

Çalışma İzni

1. Her Âkit ülke, bu Sözleşmede ongorülen koşullarla, ücretli bir işte çalışmak için topraklarına girmesine izin verdiği göçmen işçi için (bu belgeye gerek görülmediği haller hariç) çalışma izni verecek veya eski izninin süresini uzatacaktır.

2. Ancak, ilk kez verilen bir çalışma izniyle, kural olarak, aynı işçiyi aynı işveren veya aynı işyerine bir yıldan fazla süre için bağlanmış sayılmaz.

3. Çalışma izninin uzatılması o günkü istihdam durumunun elverdiği ölçüde, en az bir yıllık olarak yapılması kural olarak kabul edilmelidir.

Madde : 9

Oturma İzni

1. Ulusal mevzuat hükümlerince gerekliyse her Âkit taraf, bu sözleşmede belirtilen koşullarla ülkesinde ücretli işe girmeye hak tanınan işçilere oturma izni verecektir.

2. Oturma izni ulusal mevzuat hükümleri uyarınca verilecek ve uzatma gerekliyse, kural olarak, çalışma izninin süresi kadar uzatılacaktır. Çalışma izni süreyle bağlı değilse, ve oturma izni gerekliyse kural olarak verilecek ve en az bir yıl süreyle yenilenecektir. Bu iznin verilmesi ücretsiz olacak, veya ancak idari giderleri kapsayan bir miktara tabi olacaktır.

3. Bu madde hükümleri, işbu sözleşmenin 12 nci maddesi uyarınca göçmen işçinin yanında olması kabul edilen aile bireyleri için de uygulanır.

4. Bir göçmen işçi, hastalık, kaza veya iradesi dışında bir nedenle çalışmaz durumdaysa ve bu durum yetkili makamlarca onaylanmışsa, kendisinin bu sözleşmenin 25 nci maddesinin uygulanması amacıyla, kabul eden ülkede 5 aydan az olmayan bir süre kalması için izin verilecektir.

Ancak, hiçbir Âkit Taraf, yukardaki fıkrada söz konusu izni bir göçmen işçiye verirken, ona işsizlik parası aldığı süreyi aşan bir süre tanımakla yükümlü değildir.

5. Yukarıdaki 1 ve 3 ncü paragraflar uyarınca verilmiş olan oturma izni, aşağıdaki hallerde geri alınabilir :

- Ulusal güvenlik, kamu düzeni ve ahlâk sebepleri,
- Kamu sağlığının korunması için resmi sağlık yetkililerince alınması gerektiği söylenen önlemleri, sonucun ne olacağı kendisine bildirdiği halde almamakta direnirse,
- İznin geçerli olması için yerine getirilmesi gerekli bir temel koşulu yerine getirmezse,

Her Âkit Taraf, oturma izninin geri alınması halinde, göçmen işçinin, o ülkenin usulüne ve yasalarına uygun olarak yargı organlarına veya idari makamlarına başvurma hakkı tanımayı sağlamayı üstlenir.

Madde : 10

Kabul

1. Kabul eden ülkeye varıştan sonra, yerleşmeleri ve alışmaları için, göçmen işçilere ve ailelerine her türlü bilgi ve öğüt verilerek, gerekli yardım yapılacaktır.

2. Bu amaçla, göçmen işçiler ve aile bireyleri kabul eden ülkenin sosyal hizmet kurumlarından, kamu yararına çalışan örgütlerinden ve kendi ülkelerinin konsolosluklarının yardım ve desteklerinden yararlanacaklardır. Ayrıca, göçmen işçiler, o ülkenin işçilerinin aynı koşullarıyla İş ve İşçi Bulma Kurumu hizmetlerinden de yararlanacaklardır.

Kabul eden ülke, durum gerektirirse, göçmen işçiler ve ailelerinin uyumunu kolaylaştırmak için özel sosyal hizmetler sağlamaya çaba harcayacaktır.

3. Âkit taraflar, göçmen işçiler ve ailelerinin, inançları uyarınca ibadet özgürlüklerini sağlamakla yükümlüdürler, Âkit taraflar, mümkün olan ölçüde, ibadeti kolaylaştıracaklardır.

Madde : 11

Bakılmakla Yükümlü Kimselerin Nafaka Hakları

1. Göçmen İşçilerin Hukuki Statüsü, gönderen ülkede aile ilişkilerinden ana - babalıktan, evlilik ve nişanlıktan, evlilik dışı doğan çocuklarındaki de dahil olmak üzere, bakımla yükümlü olan kimseler için mevcut nafaka kesintilerinin ödenmesine engel olmamalıdır.

2. Âkit taraflar, yukarıda sözü geçen bakım paralarının ödenmesini sağlamak için gerekli önlemleri alacaklar ve Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesince kabul edilen yöntemi mümkün olduğu kadar uygulayacaklardır.

3. 1 nci fıkrada sözü geçen bakım paralarının hak sahiplerine ödenmesi, bu konuda doldurulacak başvuru formlarını vermek ve toplamak için her Âkit devlet, mümkün olduğu kadar ülke çapında tek bir resmi makamla veya bölgesel bir makamı görevli ve yetkili kılacaktır.

4. Bu madde hükümleri, mevcut olan veya ileride yapılacak ikili veya çok taraflı anlaşmaları etkilemez.

Madde : 12

Aile Birleşimleri

1. Bir Âkit Taraf ülkesinde usulüne uygun olarak iş bulmuş ve çalışan göçmen işçinin eşi ve kabul eden devlet mevzuatı uyarınca reşit olmayan evlenmemiş çocukları, göçmen işçinin bakmakta olduğu aile bireyleri olarak bu sözleşmenin uygulanmasıyla göçmen işçinin kendisine tanındığı şekilde, kabul eden devlet ülkesinde, ilgili yasalar ve uluslararası anlaşmalarda öngörüldüğü üzere göçmen işçinin yanına gelme hakkına sahiptirler. Ancak, bu, göçmen işçinin ailesi için, çalıştığı bölgedeki yerli işçilerin oturdukları gibi, normal bir konutu bulunmasına bağlıdır. Âkit taraflar, aile bireyleri iznini, 12 ayı geçmeyen bir süre içinde verebilirler.

2. Terhangi bir devlet, herhangi bir zaman, Avrupa Konseyi Genel Sekreterliğine yapacağı bildiriyle bu tarihten bir ay sonra geçerli olmak üzere, yukarıda 1 nci fıkrada belirtilen aile birleşimlerini, göçmen işçinin ailesinin gereksinmelerini karşılayabilecek yeterli ve sürekli kaynakları olması ek koşuluna bağlayabilir.

3. Herhangi bir devlet, herhangi bir zaman, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı bildiriyle, bu tarihten bir ay sonra geçerli olmak üzere, yukarıda 1 nci fıkrada belirtilen izin verme yükümlülüğünü geçici olarak kaldırabilir.

Bu tek yanlı kaldırma (ilga) kararı, bildiride belirtileceği üzere ülkenin bir veya daha fazla kesimleri için olabilir. Ancak alınan önlemler başka uluslararası yükümlerle çelişik olmamak koşuluna bağlıdır. Bildiride, kabul eden devlet açısından, bu yükümlülüğü kaldırmak için geçerli özel nedenler belirtilmelidir.

Bu tek yanlı yükümlülükten sıyrılma durumunu ortaya çıkaran her devlet, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine aldığı önlemler hakkında tam bilgi verecek ve bu önlemlerin en kısa zamanda yayınlanmasını sağlayacaktır. Bu devlet Avrupa Konseyi Genel Sekreterine önlemlerin ne zaman sona ereceği ve Sözleşme hükümlerinin ne zaman yeniden tam olarak uygulamaya başlayacağını da bildirecektir.

Bu geçici yükümlülükten sıyrılma durumu, kural olarak, bildirinin Genel Sekretere verilmesinden önce, o ülkenin söz konusu bölgesinde yerleşmiş göçmen işçilerce yetkili makamlara yapılmış aile birleşimi isteklerini etkilemeyecektir.

Madde : 13

Konut

1. Her Âkit taraf, konut ve kiralama konularında, göçmen işçilere, yasa ve tüzüklerde öngörülmüş haklarda, kendi yurttaşlarından farksız biçimde davranacaktır.

2. Her Âkit taraf, yetkili ulusal makamlarının, ilgili konsolosluklarla da işbirliği yaparak, araştırmalar yürütmeyi ve kendi yurttaşlarına olduğu gibi göçmen işçilere de yerleşme bakımından uygun barındırma standartları oluşturmayı üstlenir.

3. Her Âkit taraf, göçmen işçilerin verecekleri kiralar bakımından kötüye kullanılmasına bu alandaki yasa ve tüzükler uyarınca engel olmayı üstlenir.

4. Her Âkit taraf, yetkili ulusal makamlarının olanakları çerçevesinde göçmen işçilerin konutlarının elverişli olmasını sağlayacaktır.

Madde : 14

Öğretim - Okul Eğitimi - Dil Eğitimi Meslek Eğitimi ve Yeniden Eğitim

1. Bir Âkit tarafın topraklarına resmen kabul edilmiş olan göçmen işçiler ve aile bireyleri, o ülkenin işçileri ile aynı ilkeler ve aynı koşullarla, genel eğitim, mesleki eğitim ve yeniden eğitim olanaklarına ve ilgili kurumların genel yönetim ve giriş kurallarına bağlı olarak yüksek eğitim yapmaya hak sahibi olacaklardır.

2. Meslek okullarına ve meslek eğitimi merkezlerine giriş sağlayabilmek için, kabul eden devlet, dilini, ya da birden çoksa dillerinden birini öğretmeye yardımcı olacaktır.

3. Yukardaki 1 ve 2 nci fıkraların uygulanması amacıyla burslar verilmesi olanağının aranması, bu Sözleşmenin 12 nci maddesindeki hükümler uyarınca kabul eden devlet ülkesinde, aileleriyle birlikte oturan çocuklar için kendi yurttaşlarına tanınan kolaylıklardan yararlandırılması Âkit ülkelerin değerlendirilmesine bırakılmıştır.

4. İşçilerin gönderen ülkede edindiği daha önceki dereceleri, diplomaları ve meslek başarı belgeleri, ikili ve çok taraflı anlaşmalardaki düzenlemeler uyarınca, her Âkit ülke tarafından tanınacaktır.

5. İlgili Âkitler, meslek eğitimi ve staj programlarını, bu madde anlamı içinde, işçilerin kendi kaynak ülkelerine dönüştteki gereksinimleri karşılayabilecek biçimde düzenlemeye çaba harcayacaklardır.

Madde : 15

Göçmen İşçinin Anadili Öğretimi

Âkit taraflar, yapılacak ortak bir anlaşma ile, göçmen işçilerin çocuklarına, başka öğretiler arasında, anadil öğretilmesi için özel kurslar düzenlenmesi konusunda harekete geçeceklerdir.

Madde : 16

Çalışma Koşulları

1. Çalışma koşulları konusunda işe girmesine izin verilmiş göçmen işçiler, yerel işçilere uygulanan yasa ve yönetim kuralları, toplu iş sözleşmeleri ve görenekler bakımından onlar kadar esirgeneceklerdir.

2. Bireysel sözleşmelerle, yukardaki paragrafta belirtilen eşitlik ilkesini kaldırmak olanağı yoktur.

Madde : 17

Tasarrufların Gönderilmesi

1. Âkit Taraflar, mevzuatta belirtilen düzenlemelere, göçmen işçilerin kazandıklarının ve biriktirdiklerinin tamamını veya bir kısmını göndermek istediğinde transfer izni vereceklerdir.

Bu hüküm, göçmen işçilere ödenen bakım paralarını da kapsar. Bakım paralarının gönderilmesi de engellenmeyecek, zorluk çıkarılmayacaktır.

Her Âkit Taraf, ikili anlaşmalar veya başka yollarla, göçmen işçilere, kabul eden ülkeden ayrıldıklarında, birikmiş paralarını transfer etmeleri için izin verecektir.

Madde : 18

Sosyal Güvenlik

1. Her Âkit Tarafı, topraklarındaki göçmen işçilere ve aile bireyelerine, sosyal güvenlik alanında ulusal yasalar ve Âkit Taraflar arasında yapılmış veya yapılacak ikili ya da çok yanlı anlaşmalar koşullarına bağlı olarak, kendi yurttaşları ile eşit muamele yapmayı üstlenir.

2. Âkit Taraflar, ikili ya da çok yanlı anlaşmalarla göçmen işçilerin ve aile bireyelerinin, daha önce başka ülkelerde edinilmiş haklarının ve kazanılmış istihkaklarının korunmasını güvence altına almaya da çaba harcayacaklardır.

Madde : 19

Sosyal ve Tıbbi Yardım

Her Âkit Taraf topraklarında hukuki olarak bulunan göçmen işçilere ve aileleri bireyelerine, uluslararası anlaşmalar, özellikle 1953 yılında yapılmış Sosyal ve Tıbbi Yardım Hakkında Avrupa Sözleşmesi yükümlülükleri uyarınca, kendi yurttaşlarına yapmakta olduğu esaslar üzerinden, sosyal ve tıbbî yardım yapmayı üstlenir.

Madde : 20

İş Kazaları, Meslek Hastalıkları, Sanayi Hijyeni

1. İş kazaları ve meslek hastalıklarından korunma ve sanayi hijyeni hususlarında, göçmen işçiler, buldukları ülkenin yurttaşları ile eşit olarak, yasaların uygulanmasında, toplu sözleşmelerde ve kendilerine özgü durumlarda aynı hak ve korunmaya sahip olacaklardır.

2. Kabul eden ülkede bir iş kazasında sakatlanan veya meslek hastalığına yakalanan göçmen işçi, o ülke yurttaşlarının yararlandığı ilkelerle eşit olarak mesleki tedaviden yararlanacaktır.

Madde : 21

Çalışma Koşullarının Denetlenmesi

Her Âkit Taraf, göçmen işçilerin çalışma koşullarını, kendi yurttaşı işçilerinininkine eş olarak denetleyecektir. Bu denetimler, kabul eden ülkenin yetkili organ veya kurumlarınca veya yetkili kılınmış makamlarca yapılacaktır.

Madde : 22

Ölüm

Her Âkit Taraf, öz yasaları veya gereğinde ikili anlaşmalar çerçevesinde, iş kazaları sonucunda ölen göçmen işçinin cenazesinin kendi ülkesine taşınması için gerekli tüm yardımları sağlayacaktır.

Madde : 23

Gelirlerin Vergilendirilmesi

1. Âkit Taraflar arasında, daha önceden yapılmış veya ileride yapılacak Çifte Vergilendirmeyi önleme anlaşmalarını etkilemeksizin, göçmen işçilerin gelirleri, vergi, harç, rüsum, katkı gibi ne isim ve ne biçimde olursa olsun, o ülkenin benzer işlerdeki yurttaşlarının gelirlerinden daha fazla miktarda kesintiye konu olmamalıdır. Özellikle diğerlerine uygulanan vergi ve harçlardan indirimler ve bağışıklıklar varsa göçmen işçiler de bunlardan yararlanacaklar; çocuk paraları dahil olmak üzere bütün ödeneklere de hak kazanacaklardır.

2. Âkit Taraflar, ikili veya çok yanı anlaşmalarla, göçmen işçilerin gelirlerinden çifte vergi alınmasını önlemek için alınabilecek önlemleri de kendi aralarında kararlaştıracaklardır.

Madde : 24

Sözleşmenin Bitimi ve İşe Son Verme

1. Belli bir süre için yapılmış iş sözleşmesinde bu sürenin bitiminde, bir iptal durumunda, belli süre için yapılmayan sözleşmelerin iptali isteminde, göçmen işçiler, yasalar ve toplu iş sözleşmeleri hükümlerinden o ülkenin yurttaşı işçilerden daha az olmaksızın yararlanacaklardır.

2. Bireysel veya toplu işten çıkarma halinde, göçmen işçilere o ülkenin yurttaşı işçilere yasalar ve toplu sözleşmeler hükümlerince yapılan, özellikle, ihbar süre ve biçimleri, ihbarsız yapılan fesihlerde tazminat isteyebilme gibi işlemler aynen yapılacaktır.

Madde : 25

Yeniden İş Verme

1. Bir göçmen işçi, genel işsizlik veya uzun süren hastalık gibi kendi elinde olmayan sebeplerle işini kaybederse, kabul eden devlet, yasa ve tüzükleri hükümlerine bağlı olarak, onun yeniden işe girmesini kolaylaştıracaktır.

2. Bu durumlarda, kabul eden devlet, söz konusu göçmen işçinin yeniden meslek eğitimi ve mesleki rehabilitasyonu için mümkün olan önlemlerin alınmasını sağlayacaktır.

Madde : 26

Kabul Eden Devlette Mahkemeye ve Yönetici Makamlara Başvurma Hakkı

1. Âkit Taraflar, hukuk usulleri bakımından, göçmen işçilere, kendi yurttaşlarına tanıdıklarından daha az olmayan haklar tanıyacaktırlar. Göçmen işçilerin, o ülkenin yurttaşlarıyla eşit olarak kişileri, malları, hakları ve çıkarları hukuki ve kazai bakımlardan korunacaktır.

Özellikle, kabul eden devletin yurttaşları gibi, hukuk usullerine uygun olarak, yetkili mahkemelere ve idari makamlara başvurma hakkına sahip olacaklar, işverenlerle, aile bireyleriyle veya üçüncü kişilerle düştükleri uzlaşmazlıklarda, kanunla yetkili kılınmış kimselerin yardımlarından da yararlanabileceklerdir. Kabul eden devletin uluslararası özel hukuk kuralları bu madde hükmü kapsamına girmez.

2. Her Âkit Taraf, hukuk ve ceza davalarında göçmen işçilere, kendi yurttaşlarına uygulanan usule eşit olarak adli yardım sağlayacak, dili anlamama veya konuşamama durumlarında tercüman bulundurulacaktır.

Madde : 27

İstihdam Hizmetlerinin Kullanılması

Her Âkit Taraf, ülkesine resmen kabul ettiği göçmen işçiler ve aile bireylerinin, kendi yurttaşlarının yararlandığı İş Bulma Kurumlarından, yasalar ve tüzükler hükümleri ve uygulama esaslarına bağlı olmak üzere, aynı koşullarla yararlanmaları hakkını tanırlar.

Madde : 28

Sendikal Haklar

Her Âkit Taraf, kendi yurttaşlarına yasalarla verdiği ekonomik ve sosyal çıkarlarını korumaya ilişkin sendikal hakları, göçmen işçilere de verecektir.

Madde : 29

İşletmeciliğe Katılma

Her Âkit Taraf, kendi yurttaşı işçilerin bağlı olduğu koşullarla, göçmen işçilerin de işletmeciliğe katılmasını mümkün olduğu kadar kolaylaştıracaktır.

BÖLÜM - IV

Madde : 30

Yurda Dönüş

1. Her Âkit Taraf, göçmen işçiler ve ailelerinin anayurtlarına kesin dönüşlerinde yardımcı olmak için özellikle 7 nci maddenin 2 ve 3 nci fıkralarında belirtilen hususlar gözönünde tutularak, mümkün olan gerekli önlemleri alacaktır. Mali yardım hususu, Âkit Tarafların takdirine bırakılacaktır.

2. Göçmen işçilerin anayurtlarına dönmelerinden önce, kabul eden ülke, onlara, gıdcekleri, ülke ile temasta bulunarak yeniden yerleşme koşullarına ilişkin bilgileri vermeye çalışacak, özellikle aşağıdaki hususlarda bilgileri alabilmelerine yardımcı olacaktır.

- Anayurtlarındaki çalışma koşulları ve olanakları,
- Ekonomik yönden uyum için mali yardım,
- Yurt dışında kazanılmış sosyal güvenlik haklarının devamı,
- Konut bulmak için kolaylıklar,

Yurt dışında edinilmiş mesleki unvanların denkliği ve resmen belgelendirilmesi için geçilmesi gerekli sınavlar,

— Denklik için gerekli eğitim belgeleri, böylece göçmen işçi çocuklarının yıl kaybetmeksizin okula devam edebilmeleri.

BÖLÜM : V**Madde : 31****Kazanılmış Hakların Korunması**

Bu sözleşmenin hiç bir hükmü, göçmen işçilerin, kabul eden ülkenin ulusal mevzuatı veya taraf olduğu iktili ve çok yanlı anlaşmaların uygulanması bakımından, o ülke yurttaşlarından farklı, daha az kayrılan kişiler olmasına yol açacak biçimde yorumlanamaz.

Madde : 32**Bu Sözleşme ile Âkit Tarafların Yasaları ve Uluslararası Anlaşmalar Arasındaki İlişkiler**

Bu sözleşmeyle korunan kişilere, Âkit Tarafların yasalarınca, iktili ve çok yanlı anlaşmalar, sözleşmeler, anlaşmalar ve bunların uygulama usulleriyle esasen daha avantajlı durumlar verilmişse veya verilecekse, bu sözleşme hükümleri bunları olumsuz olarak etkilemeyecektir.

Madde : 33**Sözleşmenin Uygulanması**

1. Bu sözleşmenin yürürlüğe girişinden itibaren bir yıl içinde bir «Danışma Komitesi» kurulacaktır.
2. Her Âkit Taraf, Danışma Komitesine bir temsilci atayacaktır. Avrupa Konseyinin bütün diğer üyeleri Komitede konuşma hakkı olan gözlemciler bulundurabilir.
3. Danışma Komitesi, sözleşmenin uygulanmasını geliştirmek ve kolaylaştırmak, ayrıca sözleşmeyi değiştirmek için Âkit Taraflarca yapılacak önerileri inceleyecektir.
4. Danışma Komitesinin düşünce ve tavsiye kararları Komite üyelerinin çoğunluğunca alınır. Ancak, Sözleşmeyi değiştirme kararları oybirliğiyle kabul edilmelidir.
5. Yukarıda sözü geçen Danışma Komitesinin düşünce, tavsiye ve değişiklik kararları Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesine sunulacak, Bakanlar, yapılması gereken üzerinde yargıya varacaklardır.
6. Danışma Komitesi en az iki yılda bir olmak üzere, Konsey Genel Sekreterinin çağrısı üzerine toplanacaktır. Buna ek olarak, Âkit Taraflardan ikisinin isteği üzerine ve ayrıca da, bir Âkit Tarafca 12 ncı maddenin 3 ncü fıkrasının uygulanması istemiyle toplanabilir.
7. Danışma Komitesi, belli aralıklarla, bu sözleşmenin kapsadığı konularda, Âkit Tarafların ülkelerinde geçerli yasalar ve tüzüklere ilişkin bilgileri içeren raporlar yayımlayacak ve Bakanlar Komitesine sunacaktır.

BÖLÜM - VI**Madde : 34****İmza, Onaylama, Yürürlüğe Giriş**

1. Bu Sözleşme, Avrupa Konseyi Üyesi devletlerin imzasına açık olacaktır. Onay, kabul veya teyit belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreterine verilecektir.
2. Bu Sözleşme beşinci onay kabul veya teyit belgesinin verilmesi tarihini izleyen üçüncü ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.
3. Onaylayan, kabul veya teyit eden Devlet açısından, Sözleşme, kendi belgesinin verilmiş tarihini izleyen üçüncü ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

Madde : 35**Ülkeler İçin Geçerlilik**

1. Başka ülkelerin uluslararası ilişkilerini yürütmekle sorumlu ve onların adına yükümlülüğe girme yetkisiyle donatılmış her Devlet, imza sırasında veya onay kabul ya da teyit belgelerini verdiği anda, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı bildiriyle, bu Sözleşmenin o ülkelerin hepsi veya bir bölümü için de geçerli olduğunu belirtebilir.

2. Yukarıdaki fıkrada sözü edilen bildiriye yapılan beyan sonradan geri alınabilir. Geri alınma, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bildiriyle duyurulduğu tarihten altı ay sonra geçerli olur.

Madde : 36

Saklı Oylar

1. Herhangi bir Âkit Taraf, imza sırasında veya onay, kabul ya da teyit ettiği zaman aşağıdaki dokuz madde dışında II ve IV ncü bölümlerdeki bir veya bir kaç maddeyi, hakkını saklı tutarak kabul etmeyebilir. 4, 8, 9, 12, 16, 17, 20, 25 ve 26 ncı maddeler mutlaka kabul edilmesi gerekli maddelerdir.

2. Herhangi bir Âkit Taraf, herhangi bir zaman, yukarıdaki fıkrada sözü geçen bir saklı oy hakkını Avrupa Konseyi Genel Sekreterine hitaben yaptığı bir bildiriyle kaldırabilir. Bu kaldırma, bildirinin alındığı gün geçerlik kazanır.

Madde : 37

Sözleşmenin Geçersizliği

1. Her Âkit Taraf, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı bir bildiriyle Sözleşmenin kendisi için geçersizliğini belirtebilir. Geçersizlik beyanı, bildirinin alınışı tarihten altı ay sonra etkili olacaktır.

2. Âkit Taraflar, Sözleşmenin yürürlüğe girişinden başlayarak ilk beş yıl içinde geçersizlik bildirisini yapamazlar.

3. Avrupa Konseyi Üyeliği kalkan bir ülke Sözleşme için de Âkit Taraf olmaktan çıkar. Bu, Konsey üyeliğini kaybediş tarihinden altı ay sonra geçerli olur.

Madde : 38

Bildiriler

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri aşağıdaki durumları, üye ülkelere bildirecektir :

- İmza,
  - Onay, kabul veya teyit belgesi verilmesi,
  - 12 ncı maddenin 2 ve 3 ncü fıkralarında sözü geçen bildiri verilmesi hali,
  - 34 ncü maddede sözü edilen sözleşmenin yürürlüğe giriş hali,
  - 35 ncı madde hükümlerince yapılan bildiri,
  - 36 ncı maddenin 1 ncı fıkrası hükmüne uygun yapılmış olan saklı oy durumu,
  - 36 ncı maddenin 2 ncı fıkrası hükmüne saklı oy hakkının kaldırılması hali,
  - 37 ncı madde hükmüne uygun yapılmış olan bildiri ve geçersizlik durumunun ortaya çıktığı tarih.
- Aşağıda imzası bulunanlar ve imzaya tam yetkili olarak, tanık önünde bu Sözleşmeyi imzalamışlardır;

Kasım 1977'de Strazburg'da, iki metin de aynı derecede geçerli olmak üzere İngilizce ve Fransızca olarak düzenlenmiştir. İmzalı tek metin Avrupa Konseyi arşivine konacaktır. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, onaylı örnekleri, imzacı devletlere verecektir.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Cilt	Millet Meclisi		Cumhuriyet Senatosu		
	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
7	3	76	43	74	853
12	82	345,363,376:379		82	990
	84	395,416,425:428	44	15	307
	99	533,565,577:580		16	368

I - Gerekçeli 279 S. Sayılı basmayazı Millet Meclisinin 82 ncı Birleşimine, 945 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosunun Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu kanunu; Millet Meclisi Sağlık ve Sosyal İşler ve Dışişleri, Cumhuriyet Senatosu Sosyal İşler ve Dışişleri, Turizm ve Tanıtma komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/201